

Sıra No 90 a ilâve

Türkiyede ecnebi tabaası tarafından yapılması memnu olan sanatlar hakkında 1/70 numaralı kanun lâyihası ve İktisat encümeni mazbatası

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat encümeni
Karar No. 34
Esas No. 1/70

1 - VI - 1932

Yüksek Reisliğe

Yeniden tetkik edilmek üzere encümenimiz tarafından talep edilip Heyeti umumiyenin 9 - V - 1932 tarihli 45 inci inikadında iadesi takarrür eden Türkiyede tebaayı ecnebiye tarafından icrası memnu sanatlar hakkındaki kanun lâyihası Dahiliye vekili ve Hariciye vekâleti vekili Şükrü Kaya Beyefendinin huzur ile tetkik ve müzakere edildi:

Evvelki mazbatamızda arzolunan sebepler dolayısıyla esas itibarile lâyihası musip gören ve memleketimiz için faydalı ve lüzumlu bulunduğuna olan encümenimiz lâyihanın unvanını Adliye encümenince tesbit edilen şekilde kabulüne karar vermiştir.

Bu lâyihanın tanziminde takip edilmesi lâzımgelen esasatın Adliye encümeni mazbatasında dahi yazılı olduğu gibi az bilgi ve mümareseye ve az sermayeye muhtaç olan ve binaenaleyh vatandaşlar tarafından yapılması pek kolaylıkla mümkün bulunan sanat ve mesleklerle memleketin emniyeti ile alâkadar olabileceklerin vatandaşlara hasır ve tahsisinden ibaret olduğuna göre encümenimiz lâyihası, talip ve saliki çok olan ve işsizliği tevlit edebilecek bulunan bu gibi sanat ve meslekelerin tadadı olarak konmasının ve ileride lüzüm görülürse diğerleri hakkında da üçüncü madde mucibince verilmiş olan salâhiyetin Hükümet tarafından istimalinin halihazır vaziyet ve ihtiyacatımız noktai nazarından daha muvafık olacağını derpiş ederek Adliye encümeninin birinci maddesinin (A fıkrasını ona göre tadil etmiş ve bu lâyihadada sayılı olmıyan sanatların ecnebi tarafından yapılması memnu olmadığı tabii bulunduğundan (B) fıkrasındaki musikî ve dans muallimliği ve metro-tellik ve saire gibi cümleler zait görülerek tayyedilmiştir.

Kanunu mahsuslarla ecnebilere memnu olan sanat ve mesleklerin bu lâyihadada da zikri lüzumsuz görüldüğünden ikinci maddenin tayyi tensip edilmiş ve binnetice diğer madde numaralarında da tashihat icrası zarurî görülmüştür.

Tatbikatında müşkülât görüleceği anlaşılan üçüncü maddenin yerine Hükümetin teklif ettiği ikinci maddenin yalnız «A» ve «B» fıkralarının konmasını ve yakında Heyeti Celileye arz edilecek olan telsiz telefon ve telgraf kanun lâyihası ile «C» fıkrasının hükmü temin edilmiş olduğundan bu fıkranın da tayyi münasip görülmüştür.

Beşinci maddenin «A» ve «B» fıkraları kanunu mahsus ve imtiyaz şartnamelerine tâbi olduğundan bu lâyihadada da tekrarlarına lüzüm görülmiyerek maddeden tayyedilmiş ve son fıkrada dördüncü madde olarak yazılmıştır. Lâyihanın 1931 ağustosunda meriyetten kalkan Lozan ikamet mukavelenemesinin hitamından evvel Meclisi Âliye arz edilmiş olması dolayısıyla vaz edilmiş olan bir hükmün ipkasını lüzumlu görmıyen encümenimiz altıncı maddenin son fıkrasının tayyile beşinci madde olarak yazılmasını tensip eylemiştir.

Diğer maddelerin ise Adliye encümeninin tadil ve teklifi veçhile kabulüne ve yalnız yukarıda dahi arz edildiği veçhile ikinci maddenin tayyi dolayısıyla madde numaralarında tashihat icrasına karar verilmiştir.

Berayı tasvip Heyeti Celileye arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kıldı.

İktisat En. Reisi	M. M.	Kâtip	Aza	Aza	Aza
İzmir	Mardin	Afyon Karahisar	Bursa	Zonguldak	Ankara
<i>M. Rahmi</i>	<i>Ali Rıza</i>	<i>İzzet</i>	<i>Dr. R. Ferit</i>	<i>Ragıp</i>	<i>Eşref</i>
Aza	Aza	Aza			
İzmir	Konya	Maras			
<i>Sadettin</i>	<i>A. Hamdi</i>	<i>Nuri</i>			

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Türkiyede Türk vatandaşlarına tahsis edilen sanat ve hizmetler hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti dahilinde aşağıda gösterilen sanat ve hizmetler munhasıran Türk vatandaşları tarafından yapılır. Bu sanat ve hizmetlerin Türk tabiiyetinde olmıyanlar tarafından yapılması memnudur.

A) Ayak satıcılığı; çalgıcılık; fotoğrafçılık; müretteplik; simsarlık; elbise kasket ve kundura imaleciliği; borsalarda mübayaacılık; Devlet inhisarına tâbi maddelerin satıcılığı; seyyahlara tercümanlık ve rehberlik; inşaat, demir ve ahşap sanayi işçilikleri; umumî nakliye vesaiti ile su ve tenvir ve teshin ve muhabere işlerinde daimî ve muvakkat işçilik; karada tahmil ve tahliye işleri; şoförlük ve muavinliği; alelûmum amelelik; her türlü müesseselerle ticarethane, apartman, han, otel ve şirketlerde bekçilik, kapıcılık, odabaşılık; otel, han, hamam, kahvehane, gazino, dansink ve barlarda kadın ve erkek hizmetçilik (garson ve servant); bar oyuncu ve şarkıcılığı.

B) Baytarlık ve kimyagerlik,

MADDE 2 — İera Vekilleri Heyeti kararile ruhsatı mahsusla ita kılınmadıkça aşağıda sayılan sanatlar ecebiler tarafından icra edilmez:

A) Tayyare makinistliği ve pilotluğu,

B) Devlete veya vilâyetlere merbut müessesat veya belediyeler ile bunlara merbut tesisat hizmetleri.

MADDE 3 — Bu kanunda Türk vatandaşlarına tahsis edilmemiş olan sanat ve hizmetlerin ecebi tebaası tarafından icrası icabında İera Vekilleri Heyeti kararile menolunabilir.

MADDE 4 — Aşağıdaki hizmetlerde istihdam olunan ecebiler bu kanun hükmünden müstesnadır.

Türkiye Cümhuriyeti nezdinde bulunan ecebi Devletlerin sefarethane ve konsoloshanelerinin kapıcıları, ve emirlerindeki nakliye vasıtalarını sevk ve idare eden kendi veya diğer bir ecebi Devlet tabiiyetindeki işçiler .

MADDE 5 — Bu kanunun neşri tarihinde Türk vatandaşlarına tahsis edilen sanat ve hizmetleri yapmakta olan ecebiler kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay içinde işlerini terketmeğe mecburdurlar.

MADDE 6 — Türk vatandaşlarına tahsis edilen sanat ve hizmetleri 5 inci maddede tayin olunan müddetin hitamından sonra icra eden ecebiler mahallî en büyük mülkiye memurunun emrile filen sanat ve hizmetlerinden menolunmakla beraber tanzim edilecek zabıt varakasıle sulh mahkemesine verilir ve on liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir.

MADDE 7 — Türk vatandaşları hakkında idarî ve kanunî kayıtlar koyan ecebi Devletlerin tebaası Türkiyede yapabilecekleri sanat ve hizmetlerin icrasından İera Vekilleri Heyeti kararile menolunabilir .

MADDE 8 — Vilâyet ve kaza merkezi olmıyan mahallerde ecebilerin dükkân açması memnudur.

MADDE 9 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 10 — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur .